

به نام خدا

قدم اول برای یادگیری یک زبان خارجی مانند زبان عربی این نیست که قواعد آن‌ها را به‌طور دقیق در ابتدای مسیر بدانیم و تمام وقت خود را صرف یادگیری آن‌ها کنیم بلکه صحبت کردن یک امر کاملاً طبیعی است و می‌توان با کمی دقت و مطالعه کتاب‌های سخت و پیچیده آن را به دست آورد؛ ولی قواعد یکی از ملزمانی است که باید در مسیر آموزشی به آن توجه کرد تا گفتار و نوشتار ما اصلاح شود. قواعد زبان عربی بیشتر جنبه اصلاح گفتار و نوشتار ما را دارند تا اینکه ابزاری باشند تا بتوانیم صحبت کنیم، برای صحبت کردن نیاز به این قواعد نیست ولی برای صحیح صحبت کردن و نوشتن صحیح باید قواعد را اعمال کنیم تا گفتار و نوشتار ما صحیح، روان و قابل فهم برای همه‌ی مردم باشد.

قواعد ابزاری برای صحبت کردن و نوشتن **نیست** بلکه ابزاری برای **اصلاح** صحبت کردن و نوشتن است.

در زبان عربی علمی هستند که وظیفه‌ی اصلاح گفتار و نوشتار ما را بر عهده‌دارند به این علوم، علوم ادبی می‌گویند. علوم ادبی چهارده علم هستند که عبارت‌اند از:

صرف، نحو، لغت، اشتقاق، کتابت، قرائت، تجوید، معانی، بیان، بدیع، شعر، انشاء، امثال و تاریخ ادبیات هرکدام از این موارد، وظیفه‌ای را بر عهده‌دارند و طبق وظایف برای کاربرد در جملات اولویت‌بندی شده‌اند.

زبان آموزان مبتدی برای گفتار و نوشتار صحیح نیازمند به علم صرف، نحو و بلاغت (معنای، بیان، بدیع) و تجوید هستند.

در ابتدا تعاریف و کاربرد این ابزارهای اصلاح گفتار و نوشتار را بیان می‌کنم و در فرصت‌های بعدی قدم به قدم تمام موارد و نکته‌ها را با تمرین خدمت شما ارائه خواهم داد.

صرف: دانشی است که درباره‌ی ساختمان ظاهری کلمه پیش از ورود به جمله از نظر به دست آوردن معنای مورد نظر یا تغییر دادن لفظ بحث می‌کند و با یادگیری آن باعث می‌شود زبان آموزان بتوانند کلمه را شناسایی کرده و معنای دقیق آن‌ها را بدانند و همچنین به کمک دانش صرف بتوانند کلمه‌ی جدیدی را بسازند تا در جملات مختلف از آن استفاده کنند.

فایده‌ی علم صرف این است که به وسیله‌ی آن می‌توان کلمات را شناخت و برای معانی مختلف، کلمات مناسب ساخت. در واقع شما با یادگیری این دانش هیچ وقت در صحبت کردن با کمبود کلمه مواجه

نمی‌شوید. علم صرف کاری به جایگاه کلمه در جمله ندارد بلکه خود کلمه را از نظرهای مختلف بررسی می‌کند و با این بررسی‌ها معنای دقیقی را ارائه می‌دهد.

نحو: دانشی است که درباره‌ی جایگاه کلمات در جمله بحث می‌کند. وقتی کلمات در کنار هم قرار می‌گیرند یک جمله را تشکیل می‌دهند برای اینکه معنای این جمله دقیق و صحیح باشد و همچنین ساختار جمله به‌طور صحیح بنا گردد به دانش نحو نیاز است تا بتوانیم با رعایت کردن قوانین آن جمله مورد نظر را اصلاح کرده و جملات پرمعنا و دقیقی ارائه دهیم و درصد خطا را در گفتار و نوشتار کاهش دهیم.

یک کلمه در جمله ممکن است حالت‌های مختلفی داشته باشد که با تغییر جایگاه یک کلمه معنای جمله تغییر می‌کند و با این تغییرات احتمال بروز خطا و اشتباه خواهد بود بنابراین دانش نحو به زبان آموزان کمک می‌کند تا این احتمال خطا و اشتباه را تا حد ممکن کاهش دهد.

فصاحت و بلاغت: دانشی هستند که ما را برای به‌کارگیری الفاظ روشن و آشکار کمک می‌کنند تا بدین وسیله بتوانیم معنا و مقصود جمله را به‌طور دقیق و سریع به ذهن مخاطبمان برسانیم.

زمانی که کلمه به کمک علم صرف شناسایی و برای استعمال معنای مورد نظر ساخته می‌شود و سپس وارد جمله می‌گردد و در کنار بقیه‌ی کلمات قرار می‌گیرد و علم نحو ترتیب آن‌ها را بررسی کرده و جایگاه آن‌ها را مشخص می‌کند این علم فصاحت و بلاغت است که زیبایی را به جمله می‌دهد تا قابل فهم برای همه‌ی اقشار جامعه باشد و معنای دقیق و آشکاری را از جمله به مخاطب ارسال می‌کند؛ بنابراین علم فصاحت و بلاغت زیبایی کلام و جملات ما را بر عهده‌دارند تا بتوانیم از الفاظ درست و آشکار در جملات استفاده کرده و معنای دقیقی را ارائه دهیم. این نکته را به یاد داشته باشید که فصاحت استفاده از کلمات **قلمبه و سلم به** نیست بلکه استفاده از کلماتی **آسان و آشکار** است.

فصاحت سه بخش مهم و اساسی دارد که عبارت‌اند از:

- فصاحت کلمه
- فصاحت کلام
- فصاحت متکلم

به این سه مورد در جلسات مختلف به‌صورت کاربردی می‌پردازیم.

و در آخر علم تجوید است که با به‌کارگیری این علم می‌توانید لحن زیبایی را به کلام خود بدهید تا به این وسیله شیرینی سخن خود را با لحن زیبا به مخاطب خود بیان کنید.

این مقاله جهت آشنایی شما عزیزان با ابزارهای مفید برای اصلاح گفتار و نوشتار است و در فرصت‌های بعدی از این ابزار به صورت کاربردی استفاده خواهیم نمود.

موفق و پاینده باشید.

عکس مطلب از دوست خوبم شاهین کلانتری نویسنده و استراتژیست محتوا است. در آینده نزدیک در مورد ارتباط بنده با ایشان صحبت خواهم کرد که مطمئناً برای شما عزیزان مایه رشد خواهد بود.

علی حمیدی پور

نویسنده و مدرس زبان عربی

Zabaneostad.blog.ir